

KIADÓHIVATAL:
Szikes Antal könyvnyom-
dája, hova az előfizetési
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatal
érdeklő közlemények
küldendők.
Nyilvántartás-ban egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 5 frt. —
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.
SZERKESZTŐSÉG:
Búza utca, 1283. szám,
hova a lap szellemi ré-
szét illető közlemények
küldendők.
Kéziratok nem
adatnak vissza

Farsang végén.

Még csupán két nap, s lezajlanak a víga-
lom derűs napjai, bezárul a bálterem, elnémul
a jókedvű dalnaja, hogy helyet adjon a csendes
magába-szállásnak, hőjti elmélkedéseknek.

De mit beszélnek én farsangi vigaságról, bálo-
zásról! Hiszen nálunk csak közönségs naptári
fogalom volt az idén a farsang, fejünk felett oly
nyomtalanul repült el az a hat hét, hogy csupán
a megyei bálókra gondolva — melyekről időn-
ként hírt hoztak a lapok — jutott eszünkbe,
hogy most volna ideje a mulatozásnak, a miből
— úgy látszik — mi már kezdünk kitanulni.

Hej pedig nem így volt ez hajdanában!
Szarvason sem volt hiány ezelőtt kedélyes
mulatozásban. Voltak szép nyilvános bálaink,
voltak kedélyes családi összejövetelek, melyeken
rokonok és jóbarátok összegyűlve, örültünk a
létnek, s feledtük az élet apró gondjait, bajait.

Az egyforma műveltségű s gondolkozási
családok ezen társas összejöveteleiben volt vala-
mi patriarchalis vonás; tettetés nélküli őszinte
barátság hatotta át azokat mindenkor. Nem ját-
szott abban szerepet a divatos cifrázkodás, ok-
talan túlköltekezés, s egymás gazdai virtusának
minden áron felülmulni akarása. Egy volt csak,
miben a társaság apraja-nagyja versenyre kelt
egymással: a feszélyezetlen vig kedvben, a tár-
sas együttléttel nyújtotta ártatlan örömök szabados
élvezetében.

Ma már mind ezek elmúltak.
Nagyot változott a világ.
A gőzerővel haladó civilizáció magasra fel-
fokozza a társadalom igényeit. Egyesek és csa-

ládok anyagi erejét annyira igénybe veszi a
mindennapi élet ezer különféle érdeke, hogy
ugyancsak jó számító legyen, a ki azok csak
egy részének is meg akarna felelni.

S e mellett az emberek bálványt állítanak
maguknak: a divat-majmolás bálványát, melynek
— tehetséget meghaladó erőlködésben — nem
egy család hull ölébe áldozatul.

Nincs miért leplezgetnünk, ez az oka ná-
lunk is, hogy null-fokra szállott alá a közönség
farsangi jókedve, ez kétségtelen előidézője a
társasélet lazultságának. Ezt megdöngölve, nem
csodálkozhatunk a fölött, hogy az ovodai piknik
— mely kedélyes g dolgában bár nem hagyott
fenn kívánni valót, de bizony itt is sokan tűn-
dököltek távollétükkkel — az ovodai piknik,
mondjuk, volt Szarvason az idei farsang első
és utolsó számba vehető szülöttje.

Ez már elmúlt.
A farsang meddő volta fölött nincs miért
siránkozunk. Sokkal inkább helyén való dolog
a fölött gondolkozunk, hogyan lehetne a kü-
szöbön álló, több mint 6 hétre terjedő hőjti idő-
szakba, vallásos felfogással nem elenkező élén-
kebb lüktetést hozni, s ez által magunknak, az
elmúlt hetek mulasztásaiért kárpótlást szerezni

Vidéki városokban évek óta úzott gyakorlat
a hőjti napok unalmasságát vasárnap délután
népszerű felolvasásokkal ellensúlyozni. Nagyon
olcsó szórakozás, de szerfölött alkalmas arra,
hogy a közönségben alkalmoszerű érintkezést
fejtsen ki. Világos tehát, hogy egy-egy hőjti fel-
olvasó-cyklus, az oktatás és mulattalás mellett,
a szorosabb értelemben vett társadalmi érintke-
zés céljait is szolgálja.

Ennek tudatában veljük fel mi is az esz-
mét, vajha lehetséges volna a legközelebbi jövő-
ben hazánk főbb városainak szép példáját
e tekintetben is utánozni. Van lelkes főgymna-
siumi tanárkarunk, mely a tágabb értelemben
vett kultus-érdekek szolgálatából sem szokta
magát soha kivonni, van felvilágosodott, művelt
közönségünk, melytől nem lehet elvitatni a ko-
molyabb szellem élvezetek iránti érzéket.

S ez a közönség a múlt tapasztalatain in-
dulva, kitől remélje, hogy megmozduljon a vá-
ros szellemi életének fellendítése, hanem ha a
tudomány és művelődés faklyavivőitől, a főgym-
nasiumi tanáraitól. Erős a hitünk, hogy e
reményében nem is fog csalatkozni. A mi a
felolvasások tartására alkalmas helyiséget illeti,
no ezzel már nem igen van okunk dicselkedni.
De míg e tekintetben a város atyái a kor köve-
telményeinek felfogására eljutnának s felépülne
tágas, díszes termével a már elegendő szükség-
gé vált új vendégfogadó, e tekintetben is ugyancsak
a főgymnasiumra leszünk utalva, melynek dísz-
termét hasznocélra mindig készséggel engedni át
az iskolatanács nagytiszteletű elnöksége.

Semmi sem áll tehát útjában annak, hogy
a közönség szívesen fogadott szellemi élvezetekben
részesüljön a ránk jövő hőjti napok alatt, s azt hisz-
szük, általános viszhangra talál azon felszólalásunk
hogy:

Tartsunk a hőjti alatt ingyenes nép-
szerű felolvasásokat! QUINTUS.

Az italmérségi jog kárpótlása ügyében kiküldött megyei egyeztető bizottság ülése.

Városunkban f. év február 11-én a békésmegyei
egyeztető küldöttség a Szarvas község és a szarvasi
közbirtokosok közt az italmérségi jog kárpótlása s egyéb
úri jogok és ingatlanok tulajdonossága iránt fenálló vitás
kérdések békés úton való kiegyenlítésének megkísérlése
céljából ülést tartott. Jelen voltak Jancsovics Pál alis-
pán elnöklő alatt: Hajnal István megyebizottsági tag;
Keller Imre m. b. t. Oláh György megyei tiszti főügyész.

TÁRCSA.

AZ ERSZÉNY.

Honoré Balzac elbeszélése.
Francziából fordította: Péteri Gyula.
(Folytatás.)

Az egyik, körülbelül ötven éves, azt az öltözéket
viselte, melyet, ha jól tudom, XVIII. Lajos számára
fedezett fel egy elmés szabó, a ki, miután ez öltözék-
ben a legnehezebb ruházati problémákat fejté meg,
halhatatlanná tevő művészetét. Az akkori kornak főjel-
lemvonását a gyors átmenetek képezték, állandóság
hiánya, hirtelen változás a politikai téren és egyebütt
és az elmés szabó, úgy látszik, megérté korát. Ez öltö-
zék, melyre még biztosan többen emlékeznek, nem volt
katonai egyenruha, de nem volt polgári öltözék sem, ha-
nem ahoz is és ehhez is hasonlított némileg. Hátul lefityegő
szárnyait himzett liliumok díszíték s aranyozott gomb-
jain szintén liliumok voltak láthatók. A vállakon kis
kidudorodások voltak, melyek közé épen elfért volna
a katonai vállrojt s úgy tűnt fel, mintha ezt onnan
letépték volna olyan benyomást tett az egész, mint oly
folyamodvány, melynek külső felirata hiányzik. Talán
főlöszlegesen is hozzá tenni, hogy öltözékének minden
egyéb alkatrésze kék volt, királyi kék; hogy gomb-
lyukába a Szent-Lajos-rend keresztje volt tűzve, hogy
háromszögletű s aranyos kalapját kezében tartá s ha-
ja be volt porozva.

Nem látszott idősebbnek ötven évesnél és vas-
egészség volt egész alakján kifejezve. Arcza az öreg
emigránsok szigorú, királypárti jellegére vallott, de
egyszersmind kifejezte a testőrök szabadabb erkölcsét
könyved gondtalanságát is. Mozdulatai, járása, modora
mind arra mutattak, hogy ifju korának szenvedélyeiről
még nem akar lemondani, s hogy változathatlan akar
maradni, ami királypárti érzületét vallását és a könnyed
mulékony szeretkező-ek ked. elését illeti.

Sajátszerű alak követte őt. Képzelnék egy szá-

raz, sovány s az előbb lerajzolt személyiséghez hason-
lóan öltözött alakot, aki azonban az előbbinek csak
úgy szólván toldaléka, viszfénye, vagy, ha jobban tet-
szik, árnyéka. Ugyanaz a ruha, mely az előbbin új és
gondosan vasalt, az utóbbin ócska, viseltes, gyürődött
volt, kevesebb hajport viselt ez, mint amaz; arany-
gombjai nem voltak oly csillagok; arckifejezése ke-
vesébbé élénk, és úgy látszik, közelebb már az öreg-
korhoz, mint az előbbi. Egy szóval nagyon illett rá
Rivarolnak Champenez-ről mondott megjegyzése:
„Ime az én holdvilágom. . . Mintegy másolata volt
az előbbinek s olyan különbség volt köztük, mint a
kőnyomat első tiszta és utolsó elmosódott másolata
közt.

E hallgatag ur rejtély volt a festő számára s az
is maradt mindvégig senkihez sem szült és őt sem
szólítá meg senki. Barátja volt az előbbinek? Vagy
talán rokona? — Oly benyomást tett az előbbi ki-
sérletében, mint valamely idősebb nő fiatal társalgó
nője Valami közbenső lehetett a kutya, a papagáj
és a hű barát közt. Talán megmenté urának az éle-
tét? Tóbiás kapitány Trimje volt talán? . . . A felköl-
tött kíváncsiságot nem elégíté ki.

Az az ur, aki kettőjük közt újabb kiadásnak lát-
szott, udvariasan közeledett Rouville báróné felé, s
megcsókolvá kezét melléje ült egy karszékre. A másik
ur meghajtá magát s mintaképe közelében foglalt
helyet.

Adél az öreg nemes székének karjára támaszkö-
dött; elhelyezkedésével önkénytelenül is utánozva azt
az állást, melyet Guérin adott hirneves festményén
Didónak.

Az öreg nemes oly bizalmasan társalgott Adéllal
mintha testvérbátyja lenne neki s nagy szabadságot
vett magának a fiatal lánykával szemben, úgy, hogy
ez a festőnek kezdett nem tetszeni.

— Nos, hát duzzogsz, kis daczosom? — szolt az
öreg nemes és aztán Gyulára a diplomaták azon finom ra-
vasz tekintetével nézett, mely bizonyos előrelátó nyugta-
lanságot árul el.

— Szomszédunk, mondá a báróné Gyulára mutatva
s szavát az öreg nemeshez intézve. És pedig hirneves
festő, akinek neve bizonyára ismerős lesz ön előtt,
daczára, hogy a művészeteknek kevesebb érdeklődést
szentel. . .

Az öreg nemes, aki észrevette mily gonosz indu-
latú czélzatosság rejtett abban, hogy a báróné elhallgat-
ta az ifju nevét, meghajlta magát üdvözlé a
festőt.

— Természetesen! — mondá. Hiszen sokat hal-
lottam emlegetni festményeit az utóbbi tárlat óta. . . A
tehetségnek szép előjogai vannak, uram, tevő hozzá,
Gyula vörös érdemszalagjára pillantva, s azt kitünté-
tést amelyért nekünk hosszas szolgálatokat kell ten-
nünk, önök ifjan meg. . . de végre is a dicsőség mind
testvér. . .

Ezzel az öreg nemes könnyedén érintette az ő,
Szt-Lajos érdemkeresztjét.

Gyula néhány köszönő szót rebegett és aztán
ismét elhallgatott, megelégedvén azzal, hogy csendesen
szemlélheti az ifju lányka szép arcát, mely őt elra-
gadta. Csakhamar aztán egészen elmerült szemlélődésé-
ben, Adél arcát látta csupán melyet képzelete saját-
szerű fényugárral vont körül. Röviden válaszolt a
hozzá intézett kérdésekre, melyeket szerencsére, el-
mélyedése daczára is meghallott, — lelki képességeink
sokszor mngengedik, hogy figyelmünknek, melyet le-
kötvé tart valami, egy része fennmaradjon egyéb be-
nyomások számára. Ki ne merülne el olykor szomorú
vagy kedves gondolatainak hullámaiba, mialatt a kö-
rülte hangzó társalgás vagy az általa olvasott könyv
egyes eszméi csak megtörten halványan jutnak el lel-
kébe. Mosolygó, gazdag remények a boldogság ezer-
nyi gondolatát keltették életre az ifju szívében s ő nem
nem akart semmit megfigyelni abból, ami körülötte
történik, Gyermekei, nyílt szíve teljesen átadta magát
a remény és a bizalom érzetének.

Hosszabb idő telhetett így el, midőn merengésé-
ből mintegy felrezenve észrevette, hogy Adél, anyja
és az öreg nemes kártyáznak, — mig ennek hű c-állása

és Salacz Ferencz járási főszolgabíró mint megyei küldöttség, — továbbá a községi képviselő részéről: Tepliczki János bíró. Gaál János tvbíró, Litauzski Mihály gazda. Kepenyés Pál. Terhes István. Hrivák Mátyás. Csizsár János. Melis Pál. Komár Mihály és Csapó Sámuel esküdtek. Pól Dani főjegyző. Dancs Béla jegyző. Golián Soma jegyző. Salacz József jegyző. Dr. Mikolay István. Képviselők: Valkovszki Mihály. Sárkány György. Petricz András. Melis György. Darabos György. Filyó Pál. Kis Mihály misó. Uhljar Pál, Bankó György. Darida Mihály. Kontur József. Salacz Ferencz. Janurik János. Janurik György. Dr. Haviár Gyula. Kuczka János. Kondacs Soma. Klenk József. Konstantinovic György összesen 34-en, — végre a közbirtokosság részéről Hrucsar János. Kovács György. Brauner János. Prievara János. Kollár János. Tabajdi Sándor. Dr. Salacz Oszkár, összesen 7-en.

Elnökölő alispán szívélyesen üdvözlővén a jelenlévőket s jelen alkalomból a jegyzőkönyv felvételével Pól Dani községi I-ső jegyzőt megbízván, mindennek előtt sajnálatának ad kifejezést a felett, hogy a közbirtokosság részéről az, e mai napon kitűzött értekezletre oly kevesen jelentek meg. Ezután megemlékszik az italmérsi jog és tartozékai iránt a község és a közbirtokosság közt létrejött s általában ismert vizsaly fejleményeiről s konstatalja, hogy habár a község képviselője m. évi 161 számú s ezt újabban megerősítő f. é. 5. számú határozataival az engedmények végső határáig ment, az egység még is hajótörést szenvedett a közbirtokosság merevségén, és meghiusult a vármegyének is már több mint egy év óta a méltányos kiegyezés közvetítésére irányuló törekvése. Szólv alispán azonban ily lehangoló előzmények után se mondott le a reményről, mert a szomszéd b-csabai hasonló vitás térdésnél is örvedentesen befizonyult az, hogy a község és közbirtokosság közt fenforgott nehézségeket a megyei küldöttségnek elosztatnia s az egységet létrehozniá sikertült: ép ezen előzmény által batoritattva, a megyei küldöttség élén azon reményről vezéreltetve jelent meg a vizsalyos felek közt, hogy mindkét részre méltányos egyezséget közvetítsen s ezzel az értekezletet megnyitottnak nyilvánítja.

Fentebbiek során e'nökölő alispán kérdést intéz Szarvas község bírójához az iránt, hogy a fenforgó kérdésben a község minő álláspontot foglal el? Mire Tepliczky János bíró kijelenti: hogy a község a mult évi 161. és f. é. 5. számú Képviselői közgyűlési határozataiban formulázott megállapodásait változatlanul fentartja ma is; ezután e'nökölő megkérdetve a közbirtokosság jelen volt tagjai, hogy a községi ajánlat szembem mi lenne a nézetök? erre feleletül az adott, hogy ők, mindaddig míg a közbirtokosság vagyona zár alól fel nem odatik, egyezkedésre nem hajlandók, és annál kevésbé, mivel statumaik szerint e kérdésben csak a közbirtokosság egyeteme határozhat jogérvényesen.

Ezek után a járási főszolgabíró Salacz Ferencz indítványozza, hogy a mennyiben a közbirtokosság képviselő testülete nem illetékes ez ügyben dönteni, szavaztassék meg a közbirtokosság egyeteme egyenként a községi javaslat felett és pedig a közbirtokosságnál levő

hiteles névsor alapján s a megyei küldöttség által megállapítandó olyan módozatok mellett, melyek a szavazás hitelességét teljesen biztosítják; mely indítvány eg, hanggúlag elfogadtatván, az elnök által határozatképen kimondatott: hogy a közbirtokosság tagjai egyenként a hiteles könyvek alapján fognak megszavaztatni a községi javaslat felett, a szavazás módozatai a megyei küldöttség által fognak megállapítatni, s szoros betartás iránt legközelebb kiküldetni. Ezen a határozat kimondatván: az ülés véget ért.

Tanoncztartó kereskedők és iparosok figyelmébe.

Midőn a vallás- és közoktatásügyi minister egy erélyes rendeletet adott ki a tanoncokzok rendes iskoláztatására vonatkozólag, azzal az ipartörvény nemes célzatának kíván érvényt szerezni, szem előtt tartván, hogy iparunkat csak úgy vagyunk képesek kifejleszteni, ha az iparos osztály értelmességének és jellemi értékének emelésében fokozott buzgalmat fejtünk ki. Ily szempontból érdemel különös figyelmet a rendelet, melyet egész terjedelmében itt közlünk:

Az iparos tanonc-iskolákban a tanoncok igazolatlan mulasztásai oly nagy számban fordulnak elő, hogy a tanítás sikere kockázattá van. Szükséges tehát hogy e tekintetben az 1884. évi 17. t. cz. szigora alkalmaztassék; de az csak akkor történhetik, ha az iparos tanonc-iskolák igazgatói, illetőleg az iskolai felügyelő bizottságok elnökei törvényes jogokkal élve az elsőfokú iparhatóságok netalan hanyag vagy törvény-ellenes eljárása miatt a másodfokú iparhatóságnál (alispán) keresnek orvoslást s ezen hatóságnak netalan ki nem elégitő határozata, illetőleg intézkedései ellen a kereskedelemügyi m. kir. minister urhoz fellebbeznek.

Utasítom tehát az iparos tanonc-iskolák igazgatóit s az iskolai felügyelő bizottságok elnökeit, hogy szükség esetén fellebbezési jogokkal éljenek és ha az elsőfokú iparhatóság késedelmesen jár el vagy épen nem intézkedik, úgy hogy határozata ellen fellebbezni nem lehet, a másodfokú iparhatósághoz forduljanak és erről az iparos tanonc-iskolák felügyelőjét is értesítsék, mert különben ha adott jogokat igénybe nem veszik és a törvényes úton való orvoslás alapját meg nem teremtik, ezen mulasztásért őket fogom felelősségre vonni. — Budapest, 1889. november 29. Gróf CSAKY S. k. s.

Békésmegye közoktatási állapota az 1889-ik évben.

(Folytatás és vége.)

6. Néptanító volt összesen 323, 5-tel több mint a megelőző évben, még pedig községi iskolánál 68, róm. kath. 47. gör. kel. 7. helv. hitv. 87. ág. h. 90. izr. vall. 26. magán 3. társulati 5. Ezek közül képesítéssel bírt 277 (tavaly 274) nem képesített 46 (14 százalék.) — A nem képesítettek százaléka egy százalékkal

kedvezőtlenebb az egész ország átlagos %- számánál (13 %) minek oka nálunk a még mindig fenálló törvényellenes tanyai iskolák rendezésének nehézségeiben rejlik.

Rendes tanító volt 276, segéd 47; férfi volt 299, nő 24 a férfiak között lelkész-tanító volt 9.

A tanítók nyelvismeretét illetőleg megjegyezzük, hogy magyarul nem tudó tanító nincs. Békés vármegyében van azonban Kétegyházaan egy magyar nyelvi tanképesítéssel nem bíró gör. kel. tanító, ki oklevelének 1 év leforgása alatti bemutatására utasított.

Szolgálati időre nézve: 0-5 évig szolgált 62 tanító, 15-20 évig 39 tanító, 20-25 évig 39 tanító, 25-30 évig 21 tanító, 30-35 évig 20 tanító, 35-40 évig 17 tanító, és 40 évnél régebben szolgált 10 tanító.

Egy tanító átlagos évi fizetése 624 forint volt vármegyénkben, míg az országos átlag 471 frtot tesz.

Egy tanítóra és egy tanteremre átlag 91 tanuló esik a mindennapi iskolákban, ez átlagos számot azonban sok túlnépes tanterem számadatai messze túlhaladják és sok iskolánál egyenesen a közegészség érdekében ütköző mérveket öltenek. Ilyen a bánfalvi ág. h. és r. kath. iskola hol 62 és illetve 60 m-nyi téren 216 és 208 tanuló van összeszorítva. Ilyenek még a dobozi h. h. a szabad-szent-tornyai ág. h. a csabai szőlőbeli ev., a kondorosi községi s a vésztői h. h. iskolák. Habár ezen s hasonló bajok orvoslása iránt már intéztünk felhívásokat az illető iskolai főhatóságokhoz, mégis a mennyiben e bajok részint nem teljesen orvosoltattak, részint a lélekszám természetes szaporodása folytán meg-meg újulnak, a kir. tanfelügyelőnek a legközelebbi hónapokban teendő újabb javaslatai alapján újra erélyesen sürgetni fogjuk a bajok orvoslását.

7. Az országos tanítói nyugdíj intézet tagjaival ez idő szerint a tanítók és óvók 81% a van felvéve, a többi 19%, részint oklevél hiánya miatt, részint előre haladott kora vagy papi minősége miatt, részint 21 éven alóli kora folytán nem volt felvehető.

8. Az iskolák jövedelme 249581 forint volt, még pedig készpénzben 127.956 frt. termékekben 121.655 forint. Az említett összes jövedelem származott ingatlanokból 74.418 frt, tőkekből 1866 frt. tandíjből 18.260 frt, állami segélyből 4423 frt községi járulékból 39.662 frt, egyházi járulékból 110.520 frt, vegyes forrásokból 1040 frt.

E bevételből fordítottak rendes tanítók fizetésére 187.640 frt segédtanítók fizetésére 14.030 frt, fűtésre tisztogatásra 16480 frt, taneszközökre 423 frt szegény segélyezésére 1503 frt. vásárlás, építkezés, tőkésítésre 21.705 frt vegyes kiadásokra 7800 frt.

Ezekből kitűnik, hogy egy-egy tanítói állomás (nem a tanító) 772 forintjába kerül az iskolafentartónak melyből a személyi kiadás 624 forint, s a dologi kiadások 148 forintot tesznek.

9. A tanítási nyelvet illetőleg van 160 magyar, 2 román, 20 tót, 5 német-magyar, 3 román-magyar és 29 tót-magyar iskola. A csabai ren-

árvnyéki minőségéhez híven barátja háta megett állt s játéklára figyelve, időnként néma jelekkel, egy-egy intéssel válaszolni látszék az öreg nemes arczáról leolvasott néma kérdésekre.

— Mindig veszték! szolt az öreg nemes.
— Rosszul játszik, mondá a báróné.
— Ime már három hónapja, hogy egyetlen egy játszmát sem nyerhettem.
— Önnél van a király? kérdé a báróné.
— Igen... Nos, ismét egy vonással több. Ezt is elvesztettem.

— Akarja, hogy segítsek önnek? — kérdé Adél.
— Nem, nem!... Maradj csak itt előttem. A mennyiköbe is! akkor vesztenék még csak sokat, ha nem láthatnák téged.

A játszma bevégeztével az öreg nemes elővette tárczáját s két aranyat az asztalra téve, kissé kedvetlenül szolt:

— Negyven frank!... Ah! már tizenegy óra van!
— Tizenegy óra! visszhangzott rá a hű csatlós, Gyulára tekintve.

Az ifjú festőnek úgy tetszett, hogy a hű másolat e szavakat némi célzatossággal mondta; s eszébe jutott, hogy távoznia kell már. Visszatérve ábrándjaiból a valóságba, néhány szokásos bókkal üdvözlé a bárónét, Adélt és a két ismeretlent, — aztán távozott, az igazi szerelem első gyönyöreinek varázsa alatt állva s nem törődve mind azzal, ami körülte történt. Másnap az ifjú festőt a legégetőbb vágy fogta el, hogy Adélt láthassa; és ha szívére hallgatott volna, hat órákor reggel, mikor megékeztett műtermébe, azonnal átment volna szomszédnőjéhez.

Mindazáltal délutánig várt, — de mihelyt azt hitte, hogy már lemehet, lefutott az ismert ajtóhoz és dobogó szívvel csengetett, és elpirulva, mint egy fiatal leányka, félénken kérte Rouville báró arczképet Adéltól, a ki az ajtót kinyitotta neki.

— De lépjen hát be! — szolt Adél, aki úgy látszott, hallotta, a mint Gyula lejött műterméből.

És az ifjú követte őt félénken, zavarodottan a nélkül, hogy szóhoz tudott volna jutni. Boldogsága megfosztá őt minden szellemességétől. Látni Adélt, hallgatni ruhájának suhogását, miután egész délelőtt közelében óhajtott lenni, és százszor is felkelt azon szándékkal, hogy lejön: mindig oly nagy hatással volt rá, hogy szívének érzelve mintegy ellankasztotta őt. A szívnek megvan az a sajátos hatalma, hogy az aprólékos dolgokat, a semmisségeket, rendkívüli értékkel ruhazza fel. Hiszen az utazó is mily nagy örömet érez, ha leszakíthatja azt a kis füvet, azt a falevelet, a melynek felkeresésében életét kockáztatta! Így vagyunk a szerelem semmisségeivel!...

A báróné nem volt benn. Az ifjú leányka egy székelt hozott elő, hogy levegye a képet, de észrevéve, hogy csak úgy érheti el azt, ha feláll a szekrényre is, midőn a székre akart lépni, hirtelen visszafordult Gyula felé s zavartan mondá:

— Nem érem el... Vegye le kérem!...

Arczkifejezése és hangja eléggé kifejezte gondolatát; és Gyula megértve őt, azon pillantások egyikét veté reá, melyek némaságukban a szerelem leggyöngédebb beszédét képezik. Adél észrevévn hogy a festő kitalálta gondolatát, lesüté szemét, egyszersmind azonban oly büszke mozdulatot tett, a melyre csupán a fiatal lánykák képesek.

Az ifjú festő félénken, zavartan vette le a képet s miután az ablaknál sokáig elnézte, csupán ennyit tudott mondani Adélnak:

— Nem sokára visszahozom.

Mindketten érezték, hogy szíveikben az érzelmek felhullámanak. Mint mikor a tó vizébe követ dobunk, felszínétől mélyéig mozgásba jön az, habodrok duzzadnak és simulnak el rajta, melyek onnan indulnak ki, a hol a kö esett és kisebb-nagyobb köröket alkotva, bizonytalanul, cél nélkül vesznek el...

Gyula felfegyverkezve az arczképpel, vidáman tért vissza műtermébe. Már készen volt a festőáll-

ványra kifeszített vászon, a festő táblára különféle színek voltak keverve s néhány szépen kitisztított ecset volt a székre téve... Egész estig szünetlenül dolgozott a képen azzal a hévvel, a melyet a festők szeszélyes alkotásaikba belevegyitnek.

Este aztán átment Rouville bárónéhoz, kilencz órától tizenegyig maradt ott. Az este úgy folyt le, mint a tegnapi. A két öreg úr ugyanabban az időben érkezett meg, ugyanazt a kártyajátékot vették elő; a játszóknak ugyanarról beszéltek egymás közt; Adél öreg barátja ugyanoly összeget vesztett. Csupán csak Gyula bátorodott fel kissé s társalgást mert kezdeni az ifjú lánykával.

Nyolc nap telt így el, mialatt Adél és Gyula érzelmei átmentek azon az édes gyönyörteljes átalakutáson, mely két szerető szív teljes megértésére vezet. Adél tekintete, melylyel az ifjút fogadta, napról-napra bizalmasabb, hívőbb, vidámabb s engedékenyebb lett; szavai, módora lassankint elveszték tartózkodásukat. Nevettek, fecsegték együtt, közölték gondolataikat, beszéltek önmagukról; két oly gyermek naivságával, a kik egyetlen nap alatt annyira megismerték egymást, mintha már évek óta együtt lettek volna. Gyula is kártyázott, — és mint az öreg nemes ő is naponta vesztett, mivel újoncz létére ügyetlen volt a kártyajátékban.

Anélkül hogy bevallották volna egymásnak szerelemüket, tudták már hogy egymáséi, Gyula önkénytelenül éreztette hatalmát félénk barátinje felett s Adél önkénytelenül is mindég többet engedett neki, mint azt a szerető, közlékeny ifjú lánykák szoktak tenni s másrészt élt ő is azzal a szabadalommal, melylyel az elkényeztetett gyermekek játszá ki anyjuk szeretetének hatalmát.

Az öreg nemes és Adél közt minden bizalmaság megszűnt.

(Folyt. köv.)

dezetlen t
pontjából
A k
javult, ho
lefolyt tar
10.
üdvösnök
iskolákra,
ág h és
625 gyert
11.
létesült u
Berényben
szesen 12
iskolák fe
12.
gyében, 3
sén 2. Cs
Orosházán
Veszton 1
egyestűnt
pítványi.
Az oktató
költségek
tétet fent
Ez
következő
oktatás ja
tási bizot
1. A
mélők pe
járókat az
tetésére s
2. A
iskolák re
3. A
rendezésé
vénytárs
d. e. 10
helyiségét
sek ezen
a lefolyt
mérleg el
s ennek
nyeremén
nök, alek
6. Az iga
sz és fize
szabályok
gatóság é
bíráló, és
közgyűlé
Szarvaso
elnök.
rendező
revezné
komándy
tartott gy
czal össz
hogy a
ha' jöh
legítésre
garanciá
egylet 2
ovatio m
tartott a
adták át
és érték
, Sas' ve
zsidóság
nem vol
ben sem
nöknője
százados
jó szive
magának
a szemé
Gyula e
eszméjét
lánsit. N
hazafias
Édének
folytató
tatásbar
10 óra
s ritka
zetet, h

deztelen tanyai iskolák a magyar nyelv tanítása szempontjából sem felelnek meg a törvényes kívánalmaknak.

A kétegyházi gör. kel. iskolák állapota annyiban javult, hogy egy új tanítói állomás rendszeresített a lefolyt tanév végén.

10. Az iskolai takarékpénztárak üdvöskének bizonyult intézménye közül 2 esik a községi iskolákra, 3 a r. k. 1 a gör. kel, 6 a helv. h. 3 az ág. h. és 5 az izr. vallású iskolákra. Belevő tagja volt 625 gyermek, s a megtakarított összeg 1221 frt 08 kr.

11. Alsó fokú ipariszkola 7 községben létesült u. m.: Bekésen, Csabán, Gyulán, Gyomán, M-Berényben, Orosházán és Szarvason. Járt ezekbe összesen 1292 tanuló, kik 29 tanító által oktattattak. Ez iskolák fentartási költsége 8422 frt volt.

12. Kisdedóvóintézet 14 van e vármegyében, 3 al több mint a megelőző évben u. m.: Bekésen 2, Csabán, Gyomán, Gyulán, M-Berényben 1—1, Orosházán, Szarvason, 2 Szeghalmon Tót-Komlóson és Vésztőn 1—1. Ezek közt van 4 községi, 7 magán, 1 egyesületi, 1 államilag segélyezett egyesületi s 1 alapítványi. Ez intézetekbe összesen 1266 gyermek járt. Az oktatási nyelv mindenütt a magyar. A fentartási költségek összege 8622 frt volt; ennél fogva egy óvóintézet fentartása átlag 663 forintba került.

Ezek után levonva a fenti statisztikai adatokból a következményeket, kifűnik, hogy a folyó évben a közoktatás javítása tekintetéből feladata leendő a közigazgatási bizottságnak:

1. Az iskola kötelesek s ezek közt különösen az ismétlődő pontosabb iskolába járására felügyelni s az előjárókat az ellenőrzésre s az elmaradók szüleinek büntetésére szorítani.

2. A tulinépes iskoláknál új tanítói állomások s új iskolák rendszeresítését szorgalmazni.

3. A csabai rendezetlen tanyai iskolák törvényes rendezését kieszközölni.

HELYI HIREK.

— **Meghívás.** A szarvasi takarékpénztár részvénytársaság rendes közgyűlése f. évi febr. hó 27-én d. e. 10 órakor Szarvason a takarékpénztár saját helyiségében fog megtartani, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívottnak. Targyak: 1. Igazgató jelentése a lefolyt üzletéről. 2. Az 1889 ik évi zárszámla és mérleg előterjesztése. 3. A felügyelő bizottság jelentése, s ennek alapján a felmentvény megadása. 4. A tisztá nyeremény felosztása, s az osztalék megállapítása. 5. Elnök, alelnök, aligazgató, ügyész és cégjegyző választása. 6. Az igazgatói állás allandósítása, végleg megválasztása és fizetésének rendszeresítése s ebből folyólag az alapszabályok 60-ik §-nak megfelelő módosítása. 7. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság választása. 8. A kölcsönt bíráló, és felügyelő-bizottság díjának megállapítása. 9. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kiküldése. Szarvason, 1890. febr. hó 11. TOMCSÁNYI KÁROLY, elnök.

— **Társas-estély.** A szarvasi nőegylet bálnrendező bizottsága — Delhányi Zsigmondné, Salacz Ferencné, Poniczyk Györgyné, Kovács Sandorné. Özv. Pokomándyné Úrhölgyek, f. hó 11-én az alelnökön lakásán tartott gyűlésen elhatározta, hogy márczius hó 1-jén táncszal összekötött társas estélyt rendez, melyen a mellett, hogy a farsangon megpihentetett végtagok is „schwungba” jöhetnek — az ingyencszennvedély is bőséges kielégítésre fog találni. Az estély sikerére nézve megdönthetetlen garanciát nyújt a fentebbi jóhitelű „czég.”

— **Kácsér Vilmosnak,** a szarvasi izr. nőegylet 25 éves fűtkárának negyedszázados jubileumát szép ovatói mellett ülték meg f. hó 10-én. Délután diszülést tartott a nőegylet, melyen meleg szavak kíséretében adták át a jubiléumnak az egylet ajándékát, két díszes és értékes ezüst gyertyatartót. Este közvacsora volt a „Sas” vendéglő termében, melyen városunk intelligens zsidósága teljes számban részt vett, s természetesen nem volt hiány az ilyenkor elmaradhatlan felköszöntőkben sem. Első sorban M é r e i Miksáné, a nőegylet El-nöknője köszöntötte fel Kácsert, ki az egylet negyedszázados életében kivette a maga részét a munkából s jó szíve és ügybuzgalma által maradandó emléket emelt magának. Az ünnepelt meghatóttan mondott köszönetet a személyére irányult kitüntetésért Majd dr. Szemző Gyula emelt poharat s a női jótékonyág magasztos eszméjét ragyogóan ecsetelve, éltette ugyancsak a jubilánst. Nagy hatást kellett R e i c h a r d Márk rabbinak hazafias tartalmú lendületes beszéde, továbbá dr. Fuksz Edének a nők hivatása fölött ifj. dr. K á c s e r r e l folytatott szellemes eszmecseréje. De leglelkesebb fogadtatásban részesült Dr. Reismann Adolf toszlja, ki úgy 10 óra tájban alapos jogi tanulmányra valló érveléssel s ritka ékesszólással arra buzdította a — szolgazsemélyzetet, hogy az asztalok és padok kihordassanak s kez-

dődjék a fiatalok öröme, a tánc! Erre nem is kellett hosszasan biztatgatni a jelen volt sok szép leányt és fiatal asszonyt, mert igazi „jubileumi” jókedvvel jártak — „Kácsér bácsi” tiszteletére — este 10 órától reggeli 4-ig. A négyeseket 30 pár táncolta. Jelen voltak pedig a következő hölgyek: Fisbein Etelka, Grosz Lujza, Huszserl Paula, Steiner Hermin. (Földeák) Glasner Irén. Zúsz Lotti és Irma, Berger Róza és Vilma Kácsér Regina, Hajnal Janka, Fischl Laura, Braun Leonora stb., kisasszonyok. — Dr. Fuksz Edéné, Dr. Szemző Gyulané, Vigner Lajosné, Hajnal Józsefné, Mérey Miksáné, Dr. Reismann A-né, Glasner Arminné, Reichard M-né Grosz Arminné, Huszserl Lipótné, Grimm Mórné, Grimm Jakabné, Silberstein Fülöpné, Mencer Mórné, Samuel Adolfné, Berger Gyulané, Kohn Ignaczné, Pollák Hermanné asszonyok.

— **A szarvasi takarékpénztár** 1889 évi forgalma 2.388 812 frt 53 kr, volt. Váltó tárczán 454,713 frt 82 jelzálogos kölcsönökben 271,570 frt 88 kr. Részevénytőkéje 46000 frt betételekben 537,044 frt 74 kr. Tartalék alap 28,467 frt 40 kr. Nyugdíj alap 24,062 frt 27 kr. Tiszta haszon 13,512 frt 57 kr. Osztalékul minden részvény után 8 frt lesz kifizetve.

— **Egy hektoliter** a legkisebb mérőegység, melyet az új italmérsi törvény megszab azok részére, kik nem kocsmárosok. Ennél kevesebb mennyiség eladása csempésznek minősítetik és szigorú büntetést von maga után.

— **A szarvasi iparos ifjúság** önképző és betegsegélyző együletének tisztújító közgyűlése február hó 9-én Golian Soma iparhatósági biztos ellenőrzése és Klenk József elnökle alatt tartott meg. Az évi elnöki beszámoló után az elnökséget Marsal János iparhatósági elnök, mint az ifjúsági együletnek is törvény szerinti elnöke vette át, kinek vezetése mellett ejetett meg a tisztviselők választása; a választást megelőzőleg megállapították a jegyzőnek és pénztárosnak évi tiszteletdíját, és pedig a jegyző az évi tagsági díj elengedésében részesült, a pénztárosnak 20 frt évi tiszteletdíj lett meg-szavazva. A tisztújítás következő eredményvel végződött: alelnök lett Grosz Lambert, pénztáros Petróczy Károly, igazgató Roszjarovics János, jegyző Liska Mihály, ellenőr Pálkás Mihály, könyvtárnok Komlószky Lajos. Kezelő bizottsági tagok az ifjúság részéről: Ganyecz Mihály, Marsal Sándor, Freska János, Ganyecz Pál, Sutyinszky János, Djesko János. A munkaadók részéről: Kelemen Sámuel, Misik János, Slosszer János, Józsa József, Sárkány Pál, Liska Pál. Póttagok az ifjúság részéről: Briás György, Bobvos Mihály, Liska Samu. A munka adók részéről: Laukó Soma, Demecák János timár, Kornidesz Dániel. Választás után felolvas-tatott az ifjúsági egylet alapító és pártoló tagjainak névsora, a mint következők: Alapító tagok egyszer s mindenkorra 10 frt befizetésével: Kontur József, Dr. Lengyel Sándor Szarvas városi képviselő testület, Tomcsányi Károly, Haviár Dániel. Pártoló tagok évi 1 frt fizetéssel: Gr. Bolza Géza, Dr. Haviár Gyula, Dr. Salacz Oszkár, Medveczky József, Danos Béla, Szirmay L. Árpád, Barány Miklós, Hageter Gusztáv, Tabajdi Sándor, Elefant Pál, Dr. Mikolay Mihály özv. Kvaesala Jánosné, Áchim Ádám, Sárkány János, Dely József, Kristóffy János, Poniczyk Máté, Dr. Szlovák Pál, Golian Soma, Tepliczky János, Réthy Sandor, Barcs Emil, Benztr Gyula, Mázor József, Salacz Ferencz, Dósa Andor. Évi 50 kr. fizetéssel: Lévy Imre, Melis Mátyás, Mikolay Pál, Az alapító és pártoló tagok szerzésében elismerésre méltó buzgalmat fejtett ki Petricz Zoltán ifjúsági egyleti tag.

— **Iparoskőri bál.** A szarvasi iparos-kör jól sikerült táncmulatságot rendezett f. hó 8-án a „Barány” szálloda nagytermében. A bál népességét mutatja azon tény, hogy az első négyest 60 pár táncolta; a fesztelen kedélyességgel folytatott táncnak pedig csak a reggeli 6 óra vetett véget. Különben a mulatság 80 frt és 6 kr. tiszta jövedelmet juttatott a kör könyvtári céljaira. A jelenlevők névsorát következőleg összeállítva küldték be hozzánk. Jelen voltak: Kratojovszki nővérek, Petrács nővérek, Lévyai nővérek Majeresik nővérek Stróbl Katicza, Popjak Mariska, Ruzsicska Zsuzsi, Benderi Giza, Hrivnák Erzsike, Trnyik Erzsike, Baronfeld Emma, Csizsár Etelka, Vern Nina, Simon Anna, Konrad Erzsike, Holmik Emma, Blaskó Mari, Molitorisz Paulin Komlószki Etelka, Simon Nelli, Liska Giza, Kalmár Julia Kis Mariska, Schönfeld Csilike, Engelhart Enilia, Opauszki Erzsike, Ujfalučki Juci, Boros Ika, Opauszky Zsuzsi, Árvai Erzsé, Valfisch Matild, Zuberecz Juczika Haskó Zsuzsika, Jeszenszki Emília, Simonyi Berta, Kloczka Juci, Laurik Anna, Zuba Mariska, Gal Etel, Ribárszky Julianna Menda Julianna. Továbbá: Szüle-Kalmárné, Roszjarovics Jánosné, Korik Jánosné, Popjak Györgyné, Ujfalučki Györgyné, Demecák Jánosné Rohoska Pálné, Laukó Sománé, Misik Istvánné, Baginyi Pálné, Laudisz Györgyné, Majeresik Jánosné, Trunner Gottfriedné, Schönfeld Mihályné, Pribelszki Istvánné, Sinkovics Pálné, Kudlak Mihályné, Oravecz Istvánné, Pálkás Jánosné, Csasztyan Pálné, Potoczki Istvánné, Kolpaczki Istvánné, Füle Ferenczné, Freska Sománé, Liska Pálné, Szrnka Györgyné, Glozik Jánosné, Balázs

Pálné, Benderi Józsefné, Trnyik Jánosné stb. A rendezőség köszönetét fejezi ki a felülizetőknek a jótékony célú pártolásaért, Weber Ignác vendéglősnek pedig a rendezés körüli tanúsított szives készségeért.

— **Fogorvos** Kovács J. Budapestről, ki már nálunk mult évben is jó sikerrel működött ismét városunkba érkezett, mivel itt tartzkodása csak rövid időre terjed, kéri a fogbajban szenvedő közönséget mielőbbi jelentkezésre. Lakása „Barány vendéglő” 5-ik számú szobája.

Megyei hírek.

— **Vörös-kereszt.** M-Berényben a vörös-kereszt egylet febr. 7-én tartott közgyűlésén az alapszabályok értelmében 3 évenként kilépő választmányi tagokul újból ifj. Jeszenszky Károlyné, Kollár Jánosné és Kollár János vál. tagok lettek bevalasztva. Az egyletnek az év végén 46 tagja volt.

— **A kondorosi és csáki fiatalosság** tegnap febr. 15-én — Kondoroson a csárda helyiségében táncszal egybekötött zárkört theaestélyt rendezett Kondoros község kipadoztatása javára, a szarvasi első zenekar közreműködése mellett.

— **Ilyés Endre,** volt debreczeni s, lelkész a m-berényi ref. egyház újonnan választott lelkésze állását már elfoglalta.

— **Megjelent és hozzánk beküldött:** A bszlandrási takarékpénztár részvénytársaság zárszámadása az elmúlt és pedig a társaság első teljes üzletéről. Jelentékenyebb tetelek: B e v é t e l. A részv. tőke kiegészítéséhez 6000 frt. Visszafizetett kölcsönök 2619,9 frt 22 kr. Betétek 90978 frt 53 kr. Visszleszámítás 137957 frt 55 kr. Kamatok 11040 frt 62 kr. II. K i a d á s. Kölcsönökre 298762 frt 33 kr. Betétek 58857 frt 95 kr. Visszleszámítás 41058 frt 32 kr. Kamatok 4575 frt 80 kr. Költségek 2118 frt 98 kr. Pénztári maradvány 1154 frt 80 kr. III. P é n z t á r i ö s s z f o r g a l o m. 1.019 255 frt 8 kr. IV. A v e s z t e s é g é s z n y e r e s é g s z á m l a szerint 3510 frt 61 kr. nyereség áll a társaság rendelkezésére, melyből 631 frt 88 kr jutalékokra, 678 frt 73 kr alapokra, — 100 frt a könyvelő jutalmazására fordítatik. —

— **Hangverseny ösödön.** Az ösödi „dal-és zene egylet” (mert ilyen is van!) jövő hó 8-án a polgári kör helyiségében táncszal összekötött hangversenyt rendez, melyen az egylet ének és zenekari előadásain kívül közre fog működni György Gizella k. a. a Lili-keringó, s néhány Kösösmonti dal, s Vekelé Mihály urral a Királyfogás ismeretes duettjének („Ezt a szerelem tévé!”) előadásával, ifj. Olah Antal zongorajátékkal. Lesz továbbá cimbalom-szó és — tánc világos virradtig! Hiszünk, hogy Szarvasról is többen fognak kirándulni az érdekesnek ígérkező ösödi hangversenyre.

— **Új nőegylet.** M-Berényben izr. nőegylet alakult, mely a jótékonyág gyakorlatát — tekintettel számos tagjára — nagyobb körre kívánja kiterjeszteni. Pénztára javára közelebbről egy nagyszabású pikniket rendeznek, melyből mintegy 150 frt jövedelmet remél a buzó rendezőség.

— **Képviselői gyűlés.** A Csorváson f. hó 11-én tartott községi képviselői gyűlés nagy érdeklődés mellett folyt le. A gyűlés kitűzött tárgyai voltak: 1. A községi közlegelőre vonatkozó előjárósi jelentés. 2. A tanyai ismétlő iskola tanítójának díjazására vonatkozó megyei közigazgatási bizottság határozatának tárgyalása. 3. A községi állatorvosi állás mikénti betöltése. A gyűlés mult gyűlésnek a községi közlegelőre vonatkozó határozatát azon megokolással, hogy annak tartását a községi lakosok érdeke megkivánja, megerősítette. A tanyaismétlő iskola tanítójának díjazására vonatkozó megyei közigazgatási határozat, egyrészt azon oknál fogva, hogy a népnevelési törvény a tanyai iskoláknál az ismétlő iskolák fentartását nem rendeli, — másrészt azon oknál fogva, hogy a felekezetenél a község három ismétlő iskolát tart fenn, elejtette. A községi állatorvosi állás díjazásának 50 frttal leendő felenclése, s a pályázatnak újból meghirdetése határozottat. Ezen tárgyak tárgyalása után következtek az indítványok. Első indítvány volt az eladóvá tett Rác-telek 300 holdnyi birtoknak a község általi megvétele ügyében. A gyűlés tekintetbe véve, hogy a község terjeszkedése csakis ezen birtok irányában történhetik, másrészt tekintve azt, hogy a község zömét képező lakosok egy talpalatnyi földet sem bírnak, a nevezett birtok megvételét oly czélból, hogy az a közlakosságnak 3—5 holdnyi részletekben adassék át, elvben egyhangulag elfogadta s annak keresztülvitelére egy bizottságot küld ki Felmerült végre, azon indítvány, hogy a község képviselő testülete rendőri s erkölcsi szempontból orvoslást keressen a megyénél a pénzügy igazgatóság azon tapintatlan eljárása ellen, hogy a 2000 leltérszámláló községet a nélkül hogy kikérte volna az előjáróság véleményét 13 koreszával boldogította, s ebből 7. a község központján a templomok előtti téren engedélyezett. A gyűlés az indítványt egyhangulag helyeselte s elfogadta.

Felelős szerkesztő: Varga József.

